

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТАФАНІКА»

Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Теоретична фонетика

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація курсу
3. Мета й цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теоретична фонетика англійської мови
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач	Кульчицька Ольга Остапівна
Контактний тел. викладача	0951761635
e-mail викладача	olha.kulchytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	три кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 15.05

2. Анотація курсу

Курс теоретичної фонетики англійської мови – невід’ємна частина освіти лінгвіста, філолога, вчителя англійської мови у середній школі. Курс

- закладає основу розуміння взаємозв’язку мови і мовлення;
- розкриває особливості сегментної (звукової) й супrasegmentної (інтонаційної, або просодичної) систем англійської мови;
- демонструє, як заміна одного звука у слові може спричинити зміну значення;
- роз’яснює, чому склад, а не звук/фонема є найменшою одиницею мовлення, що сприймається вухом і мозком людини;
- витлумачує різницю між наголосом у слові й висловлюванні;
- дає розуміння того, що варіації тону, наголосу, тривалості звучання, паузації у висловлюванні виражають не тільки почуття та емоції, але й думку мовця.

Ця академічна дисципліна може навчити вмотивованого студента думати і самостійно набувати знання.

3. Мета і цілі курсу

- наголошення важливості галузі, що вивчає закономірності усної форми комунікації;
- виявлення інваріантних та варіативних характеристик усного мовлення та особливостей їх взаємодії зі змістовим планом висловлювання;
- викладення основ ієрархічної системи одиниць сегментного та супrasegmentного фонетичних рівнів;
- висвітлення основних фонетичних та фонологічних характеристик означених одиниць.

4. Результати навчання (компетентності)

4.1 Загальні компетентності

- Здатність навчатися та продовжувати навчання із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.
- Здатність спілкуватися англійською, усно та письмово.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності.

4.2. Фахові компетентності

- Здатність використовувати у професійній діяльності знання з теоретичної фонетики при навчанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти: планувати, організовувати та проводити уроки, беручи до уваги необхідність вироблення сталих навичок правильної артикуляції звуків англійської мови та правильного просодичного (інтонаційного) оформлення висловлювання.
- Здатність ефективно використовувати англійську мову, зокрема її фонетичну систему, у різних жанрово-стильових видах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність дати загальну характеристику сегментному (звуковому) і супрасегментному (просодичному, або інтонаційному) рівням мовлення.
- Здатність використовувати знання про артикуляційні особливості звуків англійської мови, фонематичний склад сучасної англійської мови, фонетичний аспект складу слова й словесного наголосу для розв'язання професійних завдань.
- Здатність правильно (відповідно до змісту висловлювання й наміру мовця) поділяти висловлювання на менші складові одиниці – ритмічні і тональні (сміслові) групи; визначати і акцентувати частини висловлювання, що у конкретній ситуації несуть основне смислове навантаження.
- Здатність дотримуватися норм ритмічної організації англійського мовлення.
- Здатність правильно використовувати мовленнєву мелодику для передачі смислу сказаного, емоцій, ставлення до сказаного, до ситуації та співрозмовника.
- Здатність аналізувати й описувати фонетичну складову соціолінгвальної ситуації, визначати роль фонетичної складової та її взаємодію з іншими лінгвістичними факторами у різних типах дискурсу.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією фонетики для розв'язання професійних завдань.

4.3. Результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: здійснювати підбір необхідної інформації з фахової літератури та електронних баз даних, критично осмислювати, інтерпретувати, систематизувати, використовувати її у навчанні та науковій роботі.
- Організовувати процес свого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- Розуміти місце фонетики у системі лінгвістичних наук, її зв'язки з іншими галузями знань, її роль як одного із засобів реалізації значення і смислу у процесі комунікації.

- Використовувати набуті знання з теоретичної фонетики у практичному курсі англійської мови та у подальшому навчанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти.
- Розуміти основні проблеми теоретичної фонетики та методи їх розв'язання.
- Знати норми літературної англійської мови, зокрема вимови, та використовувати її для розв'язання завдань у процесі комунікації в різних соціальних ситуаціях, включаючи професійну діяльність.
- Вміти правильно організувати власне мовлення з точки зору артикуляції, словесного наголосу, поділу висловлювання на тональні (смыслові) групи, фразового наголосу, ритмічної структури тональної групи/висловлювання/дискурсу, темпу, паузації.
- Використовувати отримані знання для аналізу фонетичної складової мовлення як у комунікативних ситуаціях реального життя і професійній діяльності, так і при здійсненні наукового дослідження.

5. Організація курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні	10
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))	3	Нормативний

Тематика курсу

Заняття, тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, к-сть годин	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет фонетики. Фонетика як наука. Фонетична система мови. Аспекти звукових явищ. Тема 2. <i>Сегментний рівень мовлення.</i> Принципи класифікації звуків. Системи голосних і приголосних, їх артикуляторні та акустичні характеристики.	лекція, самостійна робота, практичне заняття	1, 3, 5, 6, 9	Тема 1: лекц. 1, практ. 1, самост. 6 год. Тема 2: лекц. 3, практ. 1, самост. 4 год. Практичне заняття 1. 2 год. Ознайомитися з електронною версією лекції по темі 1 та з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; відновити в пам'яті матеріал прочитаної лекції по темі 2;	10	вересень

			<p>ознайомитися з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; підготувати відповіді на запитання по темах 1 і 2 (див. електронну версію завдань до практичних занять).</p> <p>Проблемні завдання:</p> <p>1) визначте завдання фонетики і фонології;</p> <p>2) схематично (у вигляді рисунка) представте звукову систему англійської мови.</p>		
<p>Тема 3. Артикуляторний аналіз звуків англійської мови.</p>	<p>лекція, самостійна робота, практичне заняття (контрольна робота)</p>	<p>1, 3, 5, 6, 9</p>	<p>Тема 3: лекц. 4, практич. 2, самот. 6 год.</p> <p>Практичне заняття 2. 2 год.</p> <p>Ознайомитися з електронною версією лекції по темі 3; відновити в пам'яті матеріал прочитаної лекції по темі 3; ознайомитися з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; підготувати відповіді на запитання по темі 3 (див. електронну версію завдань до практичних занять).</p> <p>Проблемні завдання:</p> <p>1) здійснить артикуляторний аналіз монофтонга (напр., /i:/);</p> <p>2) здійснить артикуляторний аналіз дифтонга (напр., /eə/);</p> <p>3) здійснить артикуляторний аналіз приголосного (напр., /dʒ/);</p> <p>4) здійснить артикуляторний аналіз сонанта (напр., /r/).</p>	<p>10</p>	<p>вересень</p>
<p>Тема 4. Теорія фонем. Поняття фонем і алофона.</p>	<p>лекція, самостійна робота,</p>	<p>1, 3, 5, 6, 9</p>	<p>Тема 4: лекц. 2, практич. 2, самот. 4 год.</p>	<p>10</p>	<p>жовтень</p>

<p>Дистинктивні ознаки фонем. Модифікації фонем у мовленні. Фонологічні опозиції. Функції фонем. Типи транскрипції.</p>	<p>практичне заняття</p>		<p>Практичне заняття 3. 2 год. Ознайомитися з електронною версією лекції по темі 4; відновити в пам'яті матеріал прочитаної лекції по темі 4; ознайомитися з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; підготувати відповіді на запитання по темі 4, (див. електронну версію завдань до практичних занять). Проблемні завдання: 1) наведіть власні приклади модифікацій фонем у зв'язному мовленні; прокоментуйте їх; 2) доведіть, що у завданні 1 йдеться про модифікацію фонем, а не заміну однієї фонем іншою; 3) наведіть власні приклади фонологічних опозицій у системах голосних і приголосних; прокоментуйте їх.</p>		
<p>Тема 5. Склад як фонетична і фонологічна одиниця. Теорії утворення складу. Структура складу. Силабіфікація. Функції складу. Тема 6. Словесний наголос. Природа словесного наголосу в англійській мові. Лінгвістично релевантні ступені наголосу. Моделі наголошення слова. Функції наголосу.</p>	<p>лекція, самостійна робота, практичне заняття</p>	<p>1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11</p>	<p>Тема 5: лекц. 2, практ. 1, самост. 6 год. Тема 6: лекц. 2, практ. 1, самост. 4 год. Практичне заняття 4. 2 год. Відновити в пам'яті матеріал прочитаної лекції по темах 5,6; ознайомитися з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; підготувати відповіді на запитання по темах 5 і 6, (див. електронну версію завдань до практичних занять). Проблемні завдання: 1) дайте власне</p>	<p>10</p>	<p>листопад</p>

			<p>роз'яснення поняття складу як фонетичної й фонологічної одиниці;</p> <p>2) дайте відповідь на запитання, яка з теорій утворення складу видається Вам найбільш ймовірною, і мотивуйте свою відповідь;</p> <p>3) дайте відповідь на запитання, склад чи фонема є найменшою одиницею у зв'язному мовленні, і мотивуйте свою відповідь;</p> <p>4) наведіть власні приклади лінгвістично релевантних ступенів наголосу; прокоментуйте їх.</p>		
<p>Тема 7. <i>Супрасегментний рівень мовлення.</i> Інтонація і просодія. Функції інтонації. Просодичні одиниці. Просодичні підсистеми.</p> <p>Тема 8. Підсистеми тону. Наголос у висловлюванні. Ритм. Темп. Паузація. Тембр.</p>	<p>лекція, самостійна робота, практичне заняття (контрольна робота або виконання проекту)</p>	1 – 11	<p>Тема 7: лекц. 2, практ. 1, самот. 6 год. Тема 8: лекц. 4, практ. 1, самот. 8 год.</p> <p>Практичне заняття 5. 2 год. Ознайомитися з електронною версією лекції по темі 8; відновити в пам'яті матеріал прочитаних лекцій по темах 7,8; ознайомитися з матеріалом у відповідних розділах рекомендованої літератури; підготувати відповіді на запитання по темах 7 і 8, (див. електронну версію завдань до практичних занять). Проблемні завдання: 4) дайте роз'яснення терміну «супрасегментний рівень мовлення»; наведіть власні приклади, що ілюструють природу поняття супрасегментності;</p>	10	листопад

Підготовка до контрольних робіт Підготовка до заліку		2) наведіть власні приклади зміни значення сказаного за допомогою просодичних підсистем тону, наголосу у висловлюванні, темпу, паузації, тембру; 3) поясніть особливості ритму в англійській мові. Теми 3, 7, 8: самот. 8 год. Теми 1–8: самот. 8 год.	вересень, листопад грудень
---	--	---	--------------------------------------

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу регламентується критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, прийнятими в університеті. Залік вважається зарахованим, якщо сумарна оцінка за відповіді (усні та письмові) на практичних заняттях і на заліку становить не менше 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачено дві письмові підсумкові контрольні роботи; максимальна оцінка – 10 балів за кожною.
Семінарські заняття	Оцінюється відвідування усіх п'яти практичних (семінарських) занять, включаючи дві підсумкові контрольні роботи. Відповіді оцінюються за п'ятибальною шкалою. Максимальна кількість балів становить 50 (розраховується як середнє арифметичне усіх занять із ваговим коефіцієнтом 2).
Положення про залік	При розрахунку підсумкового рейтингового балу враховуються: а) навчальні досягнення студентів – максимум 50 балів, набраних за аудиторну і самостійну роботу на практичних (семінарських) заняттях, включаючи виконання підсумкових контрольних робіт; б) відповіді на заліку – максимум 50 балів. Сумарна максимальна оцінка дорівнює 100 балам.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів за курс дорівнює 100, що є сумою балів за відповіді та виконання практичних завдань на семінарських заняттях (включаючи дві підсумкові контрольні роботи), частина з яких передбачає самостійне опрацювання матеріалу. Семінарські (практичні) заняття й підготовка до них становлять змістові модулі 1 і 2 відповідно; за них студент/студентка отримує максимум 50 балів. Залік і підготовка до нього становить змістовий модуль 3; максимальна оцінка на заліку – 50 балів, що в сумі зі змістовими модулями 1 і 2 складає 100 балів.

При виставленні підсумкового рейтингового балу обов'язково враховується присутність студента/студентки на заняттях (у тому числі лекційних), активність студента/студентки під час практичного заняття.

Наголошується на недопустимості:

- пропусків занять без поважної причини (хвороба, виняткові сімейні обставини);
- користування мобільним телефоном, іншими електронними чи паперовими джерелами/носіями інформації на заняттях і на заліку;
- списування, підказок на заняттях і на заліку;
- плагіату.

Якщо сумарна рейтингова оцінка за відповіді на заняттях, включаючи контрольні роботи, і на заліку становить менше 50 балів (49 і нижче), залік вважається не зарахованим. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується правом на повторний допуск до складання заліку (відомість № 2) за умови відвідання консультацій викладача, що передбачає перескладання пропущених тем і виконання індивідуальних завдань.

8. Рекомендована література

Базова

1. Васильев В. А. 1980. Фонетика английского языка: Нормативный курс. Москва: Высшая школа. 256 с. Англ. (бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету, ауд. 206)
2. Паращук В. Ю. 2005. Теоретична фонетика англійської мови. Вінниця: Нова Книга. 240 с. Англ. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)
3. Vorisova, L.V., Metlyuk, A. A. 1980. Theoretical Phonetics. Минск: Вышэйшая школа. 144 p. (бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)
4. Brown, G. 1984. Listening to Spoken English. Moscow: Prosveshcheniye. 172 p. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ауд. 206)
5. Crystal, D. 2003. The Cambridge encyclopedia of English. 2nd edn. Cambridge: CUP. 480 p. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)
6. O'Connor, J. D., Arnold, G. F. 1973. Intonation of colloquial English. London: Longman. 293 p. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету, ауд. 206)

Допоміжна

7. Дворжецька М. П., Макухіна Т. В., Великова Л. М., Снегірьова Є. О. 2005. Фонетика англійської мови: риторика мовленнєвої комунікації. Вінниця: Нова Книга. 206 с. Англ. (бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету, ауд. 206)

8. Antipova, E. Ya., Kanevskaya, S. L., Pigulevskaya G. A. 1974. English Intonation. Ленинград: Просвещение. 232 с. (бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету)
9. Couper-Kuhlen, E. 1993. English speech rhythm. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co. 346 p. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)
10. Leontieva, S. F. 1988. A theoretical course of English. Москва: Высшая школа. 336 с. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; бібліотека факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету, ауд. 206)
11. Wells, J. C. 2006. English intonation: An introduction. Cambridge: CUP. 273 с. (електронна бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)

Викладач: Кульчицька Ольга Остапівна